

Інвестиційні та інноваційні процеси

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-3-12>

УДК 339.727.22

JEL O17

В. С. Загорський

Децентралізація як інституціональний механізм забезпечення інвестиційних процесів

Установлено, що сучасна економіка України характеризується втратою певної частки промислового й ресурсного потенціалу, відтоком інвестиційного капіталу, що обумовлює потребу у вирішенні низки стратегічних національних проблем, пов'язаних з неефективністю та інертністю державних владних інститутів і органів місцевого самоврядування у забезпеченні сталого розвитку національної економіки. Обґрунтовано положення про те, що в сучасних умовах функціонування економічної системи України без ефективно інвестиційної політики неможливо досягти економічного зростання. Ефективна національна інвестиційна політика дозволяє країнам, що розвиваються, уникнути економічної й технологічної залежності, забезпечує вирішення ключових завдань сталого розвитку окремих регіонів та країни загалом, зростання їхнього економічного потенціалу, підвищення життєвого рівня населення. Сучасні трансформаційні процеси та світові тенденції економічного розвитку висувають нові вимоги до формування політики регулювання інвестиційним процесом в Україні. Визначено, що особливістю сучасної національної інвестиційної політики України є те, що вона формується й реалізується в умовах реформування системи державного управління.

Ключові слова: інвестиції, політика, розвиток, регіон, управління, місцеве самоврядування.

Постановка проблеми. У сучасних умовах управління інвестиційною діяльністю є одним з найбільш важливих елементів місцевого самоврядування, роль якого значно зростає в умовах децентралізації. Забезпечення розвитку інвестиційної діяльності в регіоні в умовах децентралізації є ефективним засобом розвитку регіонів, що забезпечить не тільки розвиток економіки загалом, але й культурної, медичної, освітньої, соціальної сфер в Україні. Функціонування соціально-економічної системи України, яка сьогодні характеризується втратою певної частки промислового й ресурсного потенціалу, поширенням корупції, відтоком інвестиційного капіталу, обумовлює потребу у вирішенні низки стратегічних національних проблем, пов'язаних з неефективністю та інертністю державних владних інститутів і органів місцевого самоврядування у забезпеченні сталого розвитку національної економіки.

Економічна теорія стверджує, що найефективнішим і безінфляційним шляхом виходу з економічної кризи є розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності. В умовах дефіциту бюджетних коштів залучення іноземних чи приватних інвестицій стає одним із ключових чинників економічного зростання. Досвід країн з перехідною економікою переконливо доводить, що вони не спроможні вийти з економічної кризи без залучення й ефективного використання іноземних чи внутрішніх інвестицій, які є основою розвитку підприємств, окремих галузей та економіки країни загалом. Інвестиції забезпечують взаємозв'язок складових частин економічної політики держави (інноваційної, соціальної, бюджетної тощо), формування нових пріоритетів в економічній, промисловій та науково-технічній політиці.

За наявності дефіциту бюджетних коштів для реалізації соціально значущих проектів і програм актуальним завданням постає залучення іноземних і позабюджетних джерел фінансування, а також інших ресурсів приватного сектору. Без ефективно інвестиційної політики неможливо забезпечити сталий розвиток вітчизняної економіки, науково-технічний і соціальний прогрес,

© В. С. Загорський, 2019.

належне місце національної економічної системи у глобалізованому світовому господарстві [1-3].

Аналіз останніх досліджень. Проблеми активізації інвестиційних процесів досліджують провідні вітчизняні та зарубіжні вчені. Дослідженню структури й характеру інвестиційних процесів присвятили свої дослідження такі відомі економісти, як М. Бромвич [4], Д. Норт [5], У. Шарп [6], Й. Шумпетер [7]. В Україні вивченню та вирішенню проблеми залучення інвестиційних ресурсів і дослідженню інвестиційного забезпечення суб'єктів господарювання приділяють увагу такі вчені: А. Гальчинський [8], В. Гесць, В. Семиноженко [9], В. Кравців [10], О. Крайник [11], М. Крупка [12]. В їхніх працях досліджені чинники, які забезпечують позитивний вплив на інвестиційний клімат, та окреслені проблеми формування сприятливого інвестиційного середовища в сучасних українських реаліях.

Метою статті є системний аналіз впливу процесів децентралізації на формування інвестиційного клімату в Україні як у національному, так і в регіональному масштабах.

Основні результати дослідження. Держава для виконання своїх функцій регулювання соціально-економічних процесів у країні використовує різні методи впливу шляхом проведення відповідної економічної політики, важливим елементом якої є формування й реалізація інвестиційних проєктів, які є визначальним фактором економічного та технологічного зростання. Саме недостатність регіонального інвестування є одним з основних чинників депресивності окремих регіонів України [13]. Інвестиційна політика – це важливий інструмент впливу як на економіку країни загалом, так і на діяльність її окремих господарюючих суб'єктів. Вона охоплює регіональну інвестиційну політику, галузеву інвестиційну політику, інвестиційну політику господарюючих суб'єктів тощо.

Ефективна національна інвестиційна політика дозволяє країнам, що розвиваються, уникнути економічної й технологічної залежності від найрозвинутіших країн шляхом зміцнення й підтримки національних виробничих структур, а також стимулювання переходу економіки на інноваційний шлях розвитку завдяки ефективнішому продукуванню та використанню інтелектуальних інвестицій. Як зазначає С. Захарин, досвід розвинених країн засвідчує, що для здійснення структурних перетворень і технологічної модернізації економіки країнам життєво необхідний перехід від принципів ринкового догматизму до використання моделі регульованої ринкової економіки з високою часткою прямого й непрямого державного впливу, що припускає розроблення відповідної інвестиційно-інноваційної політики, суть якої складається у виробленні та реалізації системи пріоритетів, створенні механізмів і конкретних заходів, що забезпечують формування національної інвестиційно-інноваційної системи України [14].

Економічна криза, яку переживають регіони України, головним чином є кризою інвестиційною. Інвестиції, у тому числі іноземні, є не лише механізмом розвитку, але й способом регулювання економіки шляхом переливання капіталу. Сьогодні іноземні інвестиції є основним джерелом отримання новітніх конкурентоздатних технологій, збільшують шанси застосування передового досвіду у сфері отримання нових технологій та обігових коштів у період зтяжної кризи. Прямі іноземні інвестиції серйозно впливають на національну економіку – їхнє зростання сприяє розвитку реального сектору національної економіки й зміцненню її інноваційного потенціалу. Однак останнім часом спостерігається зниження обсягів інвестицій в національну економіку України. Тому в умовах невисокої транспарентності й низької ефективності державного регулювання економічними процесами та недостатньо сприятливого ділового середовища першочерговим завданням постає розроблення заходів для забезпечення відповідного інвестиційного клімату.

Проблема формування привабливих інвестиційних умов як для іноземних, так і для вітчизняних інвесторів знаходиться в центрі уваги економістів, оскільки саме поганий інвестиційний клімат вважається головною перешкодою для появи ефективних інвесторів. Провідне значення у створенні умов для ефективного організації інвестиційної діяльності та формування привабливого інвестиційного клімату традиційно належить державі – саме держава в межах реалізації державної інвестиційної політики чинить провідний вплив на формування показників загальної інвестиційної моделі. У межах такої інвестиційної політики відбувається формування реальних пріоритетів розвитку національного господарства, які визначатимуть місце держави у міжнародному поділі праці у майбутньому. При цьому необхідно мати на увазі, що інвестиційна політика має бути гармонізована з іншими видами економічної політики, насамперед інноваційною, в іншому разі вона буде відірваною від пріоритетів розвитку економіки та не досягне мети забезпечення конкурентоспроможності національного виробництва в глобальній системі координат.

Державна інвестиційна політика має бути збалансованою й спиратися на науково обґрунтовану теоретично-методичну базу. Через це виникає необхідність визначення основних принципів і завдань державного регулювання та дослідження дії регуляторів прямого (адміністративного) та непрямого (економічного) державного впливу на інвестиційно-інноваційні процеси. На думку провідних українських учених, головними напрямками модернізації національної економіки на сучасній технологічній та ресурсній базі є: концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку, враховуючи національну специфіку; зміцнення технологічних порівняльних переваг вітчизняних товаровиробників відносно зарубіжних конкурентів; розвиток наукомістких виробництв; зменшення залежності національної економіки від імпорту товарів і ресурсів; збільшення частки ресурсозощаджуючих виробництв; подальший розвиток галузей «високих технологій»; підвищення рівня внутрішньої збалансованості економіки; створення розвиненого споживчого сектору економіки та сфери послуг [15].

Важливим аспектом формування інвестиційної політики держави є співвідношення внутрішніх і зовнішніх інвестицій. Світовий досвід показує, що зовнішні інвестиції формують лише незначну частину сукупних капітальних вкладень у національну економіку і вони з'являються лише після активізації національного капіталу, виконуючи допоміжну роль акселератора внутрішніх перетворень. Про це переконає аналіз ситуації в Угорщині, Польщі та Чехії, який засвідчує, що надходження інвестицій у ці країни є наслідком поліпшення соціально-економічної ситуації. Крім того, існує чіткий взаємозв'язок між економічним зростанням країни та темпами надходження прямих іноземних інвестицій. В економічній літературі вказується на те, що не варто розраховувати на істотний приплив іноземних інвестицій в умовах кризових явищ в економіці [16; 17].

Інвестиційна привабливість дуже важливий чинник стабільного соціально-економічного розвитку окремого регіону та країни загалом. Держава в цьому процесі відіграє роль координуючого центру, забезпечуючи оптимально можливу збалансованість у регіональному розвитку. Взаємодія виробничих структур та органів влади центрального та місцевого рівнів і органів місцевого самоврядування дозволяє досягти максимально ефективних результатів. Подолання економічної кризи й формування об'єктивних передумов стійкого розвитку економіки України та її регіонів неможливе без реального інвестування, оновлення основної капіталу, реструктуризації всієї фінансово-інвестиційної сфери й створення сприятливого інвестиційного клімату як важливої конкурентної переваги подальшого економічного розвитку регіону.

Особливістю національної інвестиційної політики України на сучасному етапі є те, що вона формується в умовах реформування системи державного

управління. Одним з головних напрямів модернізації державного управління є децентралізація влади та зміна адміністративно-територіального устрою в Україні шляхом об'єднання громад і реформування місцевого самоврядування в частині перерозподілу повноважень, компетенції та фінансового забезпечення.

Узагальнення теоретичних підходів зарубіжних і вітчизняних фахівців у дослідженні проблем децентралізації дає можливість трактувати поняття «децентралізація» як такий спосіб організації публічної влади, таку систему управління, за якої держава передає право на прийняття рішень із визначених питань або у визначеній сфері структурам локального або регіонального рівня. Це можна трактувати як спосіб визначення та розмежування завдань і функцій, перерозподіл владних повноважень та обсягів компетенції між різними рівнями управління, більшість з яких передається з рівня центральних органів влади на рівень нижчий і стає їхнім власним завданням і повноваженнями. Створення ефективної системи управління інвестиційною діяльністю в умовах децентралізації є актуальним проблемою та обумовлює необхідність удосконалення теоретико-методичного інструментарію управління інвестиційними процесами [18; 20].

У сучасних умовах функціонування національної економіки ефективно управління інвестиційною діяльністю є одним з найбільш важливих елементів місцевого самоврядування. Забезпечення розвитку інвестиційної діяльності в регіоні в умовах децентралізації є ефективним засобом розвитку регіонів, що забезпечує не тільки розвиток економіки загалом, але й розвиток культурної, медичної, освітньої, соціальної сфер. Те, як формується й реалізується національна інвестиційна стратегія, дуже важливо для органів місцевого самоврядування та органів центральної влади. Саме вона значною мірою забезпечує вирішення ключових завдань сталого розвитку окремих регіонів і країни загалом, зростання їхнього економічного потенціалу, підвищення життєвого рівня населення. У цьому контексті головними завданнями систем управління на різних рівнях постають завдання посилення економічної самостійності регіонів, створення сприятливих умов для їхнього соціально-економічного розвитку. Саме децентралізація дозволяє підвищити ефективність використання місцевого чи регіонального інвестиційного потенціалу та сприяти цілеспрямованому залученню коштів як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів.

У другій половині ХХ ст. процеси децентралізації поширилися на більшість розвинених країн, незалежно від характеру їхнього політичного устрою, розмірів і рівня економічного та соціального розвитку. Не можна стверджувати, що децентралізація повсюдно сприяє розвитку країн, регіонів, громад. Як зазначає С. Романюк, більшість науковців, які досліджують наслідки реалізації принципів децентралізації, дають неоднозначні відповіді щодо наслідків децентралізації: в одних країнах децентралізація покращує надання публічних послуг, погіршуючи або залишаючи їх незмінними в інших. Загальновідомо, що рівень централізації залишається достатньо високим, а останнім часом у різних країнах навіть активізується процес, який отримав назву «рецентралізація». Тому проблема полягає не у централізації чи децентралізації, а у тому, якою мірою повинні співвідноситись централізація й децентралізація [21].

Децентралізація надає нові можливості для використання інвестиційного потенціалу територій, сприяє активізації інвестиційної діяльності щодо збільшення промислово-економічного та соціально-культурного потенціалу територіальних громад і прискорення темпів відновлюваних процесів матеріального й нематеріального виробництва. Вона є передумовою модернізації системи державного управління соціальним розвитком регіонів, важливим фактором успішного здійснення яких є чітке розуміння суті, моделей і принципів децентралізації.

Переважаання централізму має досить вагомий негативні наслідки для будь-якої національної економічної системи. Це досить переконливо доводить

приклад Греції. Вона як член Євросоюзу має освічене, вмотивоване населення та отримала величезні гранти та субсидії ЄС на суму понад 200 млрд євро. Таких інфраструктурних інвестицій не отримала жодна інша країна Євросоюзу. Водночас уже тривалий час (починаючи з 2008 р.) країна перебуває в дуже складному економічному становищі. Це обумовлюється тим, що Греція є надзвичайно централізованою країною – лише 0,7% усіх податкових надходжень спрямовуються до місцевих бюджетів, тоді як в середньому по Європі – 10,6%. Водночас, чим більша відстань до керівництва, тим більше колективних дій потрібно для змін, тим важче контролювати та впливати на владу, тим легше чиновникам і політикам приховувати корупцію. Якщо контроль відбувається на місцевому рівні, ймовірність більш ефективного використання інвестиційних ресурсів значно зростає.

Як правило, в державах з розвиненими економіками значна увага приділяється посиленню ролі органів місцевого самоврядування, місцева демократія та самоврядування є вагомим чинником у вирішенні проблем соціально-економічного розвитку. Саме місцева влада опікується більшістю питань, що стосуються повсякденного життя людей, роблячи особливий акцент на соціальному захисті, включно з первинною медициною та освітою.

Для органів місцевого самоврядування розвинених країн характерні спільні риси, які дуже важливі для інвестиційних процесів:

- місцеве самоврядування базового рівня має вагому управлінську та бюджетну самостійність;
- місцеві громади отримують значну частку податків на економічну активність фізичних та юридичних осіб, зареєстрованих на їхній території. Тому вони всіляко підтримують бізнес й інвестиції у себе;
- існує чіткий розподіл повноважень і ресурсів між державою, регіональною та місцевою владою [22-23].

В умовах децентралізації в Україні одним з важливих завдань органів місцевого самоврядування є залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів для соціально-економічного розвитку територіального об'єднання. У ринкових умовах органи місцевого самоврядування змушені коригувати свою структуру управління для формування й реалізації стратегічного підходу до інвестиційної діяльності, враховуючи інвестиційний потенціал регіону, що визначається інвестиційними можливостями місцевого чи регіонального рівня. Саме децентралізація державного управління економікою призводить до підвищення значущості інвестиційної діяльності на місцевому й регіональному рівнях [24, с. 114].

Інвестиції обумовлюють рівень розвитку усіх сфер господарської діяльності окремих підприємств, регіону та країни загалом і створюють багато можливостей для успішної реалізації поставлених цілей розвитку громади. На сучасному етапі розвитку економіки України виникла об'єктивна необхідність активізації інвестиційної діяльності на рівні окремих регіонів, бо саме вона є вирішальною ланкою всієї економічної політики держави, яка забезпечує стабільне економічне зростання країни загалом. В умовах обмеженості інвестиційних ресурсів проблема визначення пріоритетності їхнього використання є досить актуальною.

Регіональна інвестиційна політика є сукупністю заходів, що проводяться державою для забезпечення інвестиційної привабливості регіону для іноземних і вітчизняних інвесторів та ефективного використання інвестицій. В основі інвестиційного потенціалу знаходяться такі фактори: природні ресурси, економічний потенціал, соціальні чинники, природно-кліматичні умови. Регіональна інвестиційна політика тісно пов'язана з інвестиційною діяльністю господарюючих суб'єктів, яка спрямована на пошук джерел інвестицій та ефективне їх використання для розширення наявних виробництв, отримання певної вигоди від інвестування. У свою чергу інвестиційна діяльність підприємства

безпосередньо залежить від державної економічної, в тому числі й регіональної інвестиційної, політики.

Основними цілями регіональної інвестиційної політики в умовах децентралізації є:

- поліпшення бізнес-клімату й стимулювання притоку інвестицій;
- формування центрів економічного зростання на основі раціональної територіальної організації економічного потенціалу;
- забезпечення ефективної взаємодії держави й бізнесу в процесі розвитку пріоритетних секторів економіки;
- зниження адміністративних бар'єрів;
- зміцнення інвестиційного потенціалу та розширення ринку збуту продукції.

Визначальним чинником ефективного функціонування інвестиційних процесів є інвестиційний клімат як сукупність умов, що впливають на інвестиційний процес. Він визначає ступінь сприятливості соціально-економічної ситуації, що складається на тій чи іншій території (країні, регіоні, галузі), для ймовірного надходження інвестицій. Виокремлюють п'ять найбільш важливих складових інвестиційного клімату:

- політичну обстановку (характеризується такими показниками, як стабільність політичної системи, наявність / відсутність конфліктів між політичними опонентами, частотність зміни урядів, кількість політичних скандалів, ступінь довіри до влади тощо);
- нормативно-правове середовище (характеризується наявністю стабільного законодавства, конституційних законів, кодексів, законів, що захищають права власності та права інвесторів, їхньою несуперечливістю, простотою та чіткістю, що передбачає наявність прямої дії та механізмів виконання, а також ефективністю судової системи);
- макроекономічні чинники (характеризуються динамікою грошово-кредитної сфери, банківської системи та інших складових інфраструктури економіки, експортно-імпортних операцій, рівнем інфляції, стабільністю національної валюти, станом внутрішнього ринку та його довгостроковим потенціалом, рівнем ресурсної забезпеченості та інвестування, показниками фінансової стабільності, наявністю вільних трудових ресурсів, рівнем їхньої професійної кваліфікації та вартості та ін.);
- податкову систему (характеризується розподілом податкового тиску, рівнем податкового навантаження, наявністю податкових стимулів до інвестування);
- регуляторний вплив (характеризується прозорістю та послідовністю державної політики, здатністю досягати поставлених стратегічних цілей і дотримуватися поточних зобов'язань, рівнем впливу на інвесторів з боку органів державної влади різного рівня у вигляді вимог щодо реєстрації, ліцензування, сертифікації підприємницької діяльності тощо).

В умовах децентралізації основні функції, завдання та повноваження владних органів, які раніше здійснювали управління інвестиційною діяльністю, переносяться на рівень галузі, регіонів і окремих підприємств [25].

На думку більшості дослідників, головними чинниками, що зумовлюють зниження показників інвестиційної діяльності у регіонах і невисоку інвестиційну привабливість України, є:

- надмірний податковий та адміністративний тиск на бізнес;
- слабка розвиненість ринкових інститутів (корпоративного сектору, ринку цінних паперів, ринку землі, ринку нерухомості);
- низька конкурентоздатність багатьох українських товарів, що робить не вигідним вкладення в їх випуск; недостатня інтегрованість у світову економіку; відсутність чіткої інвестиційної політики з відповідними механізмами реалізації на державному та місцевому рівнях;

– нестача оперативної інформації і внаслідок цього зменшення ефективності співпраці між суб'єктами ринку; інертність місцевої влади під час залучення інвестицій, відсутність стимулів і механізмів для залучення інвестицій [26].

Висновки. Таким чином, для розвитку окремих територій важливим чинником забезпечення інвестиційного розвитку в умовах децентралізації є інвестиційний клімат та інвестиційні ресурси території, на які орієнтуються потенціально інвестори та які сприяють зростанню активності надходження інвестицій в регіон.

Багато проблем, пов'язаних з інвестуванням економіки, відбуваються від невизначеності ролі держави та інших інститутів суспільства, покликаних регулювати інвестиційну діяльність. В умовах децентралізації, за нестачі бюджетних коштів, значно зростає роль держави та інших економічних інституцій у регулюванні інвестиційним процесом. У першу чергу необхідно сконцентрувати невеликі розрізнені обсяги інвестицій та направити їх на виконання основних завдань економіки. При цьому роль держави не слід зводити до збільшення державних інвестицій в економіку. Навпаки, роль держави має полягати у створенні умов для високоефективного інвестування, що забезпечує стале економічне зростання, який у свою чергу не є самоціллю розвитку економіки, а лише необхідною умовою для забезпечення рівня добробуту громадян.

В умовах децентралізації пріоритетним завданням регіональної влади та органів місцевого самоврядування постає формування сприятливого інвестиційного клімату, який сприяє подоланню кризових явищ в економіці, відновленню стійкого зростання економічних і соціальних показників розвитку регіонального й місцевого розвитку, ефективності використання всіх видів інвестиційних ресурсів. Забезпечення стабільного інвестиційного процесу в регіонах обумовлено як необхідністю максимально ефективного використання місцевих чинників виробництва (в тому числі капіталу та інвестицій), так і актуальністю здійснення структурної модернізації регіональної економіки шляхом широкого впровадження інновацій.

Список використаних джерел

1. Самойлова Т. Інвестиції капіталу та інвестиційний клімат в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2009. № 1. С. 95-100.
2. Рогач О. І. *Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій*. К.: Либідь, 2005. 720 с.
3. Никифоров А. С. Класифікація інноваційно-інвестиційних ризиків у системі прийняття управлінських рішень. *Бізнес Інформ*. 2015. № 1. С. 8-14. URL: https://ndc-ipr.org/media/ndc_old/documents/Biznes_Inform_1_2015_BrjPkJI.pdf
4. Бромвич М. *Анализ экономической эффективности капиталовложений*. М., 1996. 432 с.
5. Норт Д. *Институты, институциональные изменения и функционирование экономики*. М., 1997. 180 с.
6. Шарп У. Ф., Александер Г., Бэйли Дж. *Инвестиции*. М., 2001. 1028 с.
7. Шумпетер Й. *Теория экономического развития*. М., 1992. 495 с.
8. Гальчинський А., Львовичкін С. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України. *Економіка України*. 2004. № 6. С. 4-11.
9. Геєць В. М., Семиноженко В. П. *Інноваційні перспективи України*. Харків, 2006. 272 с.
10. Кравців В. С., Мельник М. І., Антонов В. Б. *Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та політика активізації*. Львів, 2011. 366 с.
11. Крайник О. *Економічний розвиток регіону*. Львів. 2002. 294 с.
12. Крупка М. І. *Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України*. Львів, 2001. 608 с.
13. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 р. № 1001. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF>
14. Захарін С. В. Ефективне поєднання інвестицій та інновацій в умовах перехідної економіки. *Проблеми науки*. 2007. № 3. С. 2-9.
15. *Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика* / ред. Л. І. Федулова. К., 2005. 522 с.
16. Губський Б. В. *Інвестиційні процеси в глобальному середовищі*. К., 1998. 386 с.

17. *Інвестування української економіки* / ред. А. І. Сухорукова. К., 2005. 440 с.
18. Величко В. О. Децентралізація влади: міжнародний досвід. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб наук. пр.* 2014. Вип. 28. С. 12-22.
19. Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін. *Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України.* К., 2012. 212 с.
20. *Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування: навч. посіб. для посадовців місцевих та регіональних органів влади і фахівців з розвитку місцевого самоврядування.* К., 2007. 269 с.
21. Романюк С. А. *Децентралізація: теорія та практика застосування.* К., 2018. 216 с.
22. Сас О. Децентралізація у країнах Балтії та Скандинавії. Ч. 1. *Децентралізація:* сайт. 07.07.2016. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/2760>
23. Сас О. Децентралізація в країнах Балтії та Скандинавії. Ч. 2. *Децентралізація:* сайт. 26.07.2016. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/2917>
24. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії. *Фінанси України.* 2000. № 11. С. 114-118.
25. Пяньков О. Б. Інвестиційна діяльність підприємств машинобудування в регіонах. *Молодий вчений.* 2016. № 11(38). С. 652-655.
26. Степаненко С. В. Інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна політика в контексті сталого економічного зростання. *Державне будівництво.* 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_26

References

1. Samoylova, T. (2009). Investytsiyi kapitalu ta investytsiynyy klimat v Ukrayini [Capital investment and investment climate in Ukraine]. *Halys'ky ekonomichnyy visnyk – Galician economic bulletin*, 1, 95-100. [in Ukrainian].
2. Rohach, O. I. (2005). Mizhnarodni investytsiyi: teoriya ta praktyka biznesu transnatsional'nykh korporatsiy [International investments: theory and practice of business of multinational corporations]. K.: Lybid'. [in Ukrainian].
3. Nykyforov, A. Ye. (2015). Klyasifikatsiya innovatsiyno-investytsiynykh ryzykiv u systemi pryynyattya upravlin's'kykh rishen' [Classification of innovation-investment risks in the management decision-making system]. *Biznes Inform – Business Inform*, 1, 8-14. URL: https://ndc-ipr.org/media/ndc_old/documents/Biznes_Inform_1_2015_BrfPkJI.pdf [in Ukrainian].
4. Bromvich, M. (1996). Analiz ekonomicheskoy effektivnosti kapitalovlozheniy [Cost-effectiveness analysis of investments]. Moscow. [in Russian].
5. North, D. (1997). Instituty, institutsional'nyye izmeneniya i funktsionirovaniye ekonomiki [Institutions, institutional changes and the functioning of the economy]. Moscow. [in Russian].
6. Sharp, W. F., Alexander, G., & Bailey, J. (2001). *Investitsii [Investments]*. Moscow. [in Russian].
7. Schumpeter, J. (1992). *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya [Theory of economic development]*. Moscow. [in Russian].
8. Halchynskyy, A., & Lyovochkin, S. (2004). Stanovlennya investytsiynoyi modeli ekonomichnoho zrostannya Ukrayiny [Formation of investment model of economic growth of Ukraine]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*, 6, 4-11. [in Ukrainian].
9. Heyets, V. M., & Semnozhenko, V. P. (2006). *Innovatsiyni perspektyvy Ukrayiny [Innovative prospects of Ukraine]*. Kharkiv. [in Ukrainian].
10. Kravtsiv, V. S., Melnyk, M. I., & Antonov, V. B. (2011). Zaluchennya pryamykh inozemnykh investytsiy v ekonomiku Ukrayiny: problemy ta polityka aktyvizatsiyi [Attracting foreign direct investment into the Ukrainian economy: challenges and activation policies]. Lviv. [in Ukrainian].
11. Kraynyk, O. (2002). *Ekonomichnyy rozvytok rehionu [Economic development of the region]*. Lviv. [in Ukrainian].
12. Krupka, M. I. (2001). Finansovo-kredytnyy mekhanizm innovatsiynoho rozvytku ekonomiky Ukrayiny [Financial-credit mechanism of innovative development of economy of Ukraine]. Lviv. [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi stratehiyi rehional'noho rozvytku na period do 2015 roku [On approval of the State regional development strategy for the period up to 2015] (2006). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2006, Jul 21, 1001. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF> [in Ukrainian].
14. Zakharin, S. V. (2007). Efektyvne poyednannya investytsiy ta innovatsiy v umovakh perekhidnoyi ekonomiky [Effective combination of investment and innovation in a transitional economy]. *Problemy nauky – Problems of science*, 3, 2-9. [in Ukrainian].
15. Fedulova, L. I. (Ed.) (2005). *Innovatsiynyy rozvytok ekonomiky: model', systema upravlinnya, derzhavna polityka [Innovative development of economy: model, system of management, state policy]*. Kyiv. [in Ukrainian].
16. Hubsyy, B.V. (1998). *Investytsiyni protsesy v hlobal'nomu seredovyschi [Investment processes in a global environment]*. Kyiv. [in Ukrainian].
17. Sukhorukova, A. I. (Ed.). (2005). *Investuvannya ukrayins'koyi ekonomiky [Investing in the Ukrainian economy]*. Kyiv. [in Ukrainian].

18. Velychko, V. O. (2014). Detsentralizatsiya vlady: mizhnarodnyy dosvid [Decentralization of government: international experience]. In *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovryaduvannya [State building and local government]*: Vol. 28 (pp. 12-22). [in Ukrainian].
19. Boryslavska, O. M., Zaverukha, I. B., & Shkolyk, A. M., et al. (2012). Detsentralizatsiya publichnoyi vlady: dosvid yevropeys'kykh krayin ta perspektyvy Ukrainy [Decentralization of public power: experience of European countries and prospects of Ukraine]. Kyiv. [in Ukrainian].
20. *Detsentralizatsiya ta efektyvne mistseve samovryaduvannya [Decentralization and effective local government]*: Textbook for local and regional government officials and local government development professionals (2007). Kyiv. [in Ukrainian].
21. Romanyuk, S. A. (2018). Detsentralizatsiya: teoriya ta praktyka zastosuvannya [Decentralization: application theory and practice]. Kyiv. [in Ukrainian].
22. Sas, O. (2016, Jul 07). Detsentralizatsiya u krayinakh Baltiyi ta Skandynaviyi [Decentralization in the Baltic States and Scandinavia. P. 1]. *Decentralization*: Website. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/2760> [in Ukrainian].
23. Sas, O. (2016, Jul 26). Detsentralizatsiya v krayinakh Baltiyi ta Skandynaviyi [Decentralization in the Baltic States and Scandinavia. P. 2]. *Decentralization*: Website. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/2917> [in Ukrainian].
24. Doroshenko, T. V. (2000). Sutnist' investytsiy yak ekonomichnoyi katehoriyi [The essence of investment as an economic category]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 11, 114-118. [in Ukrainian].
25. Pankov, O. B. (2016). Investytsiyna diyal'nist' pidpryemstv mashynobuduvannya v rehionakh [Investment activity of mechanical engineering enterprises in the regions]. *Molodyy vchenyy – Young scientist*, 11(38), 652-655. [in Ukrainian].
26. Stepanenko, S. V. (2012). Investytsiyna pryvablyvist' rehioniv ta innovatsiyna polityka v konteksti staloho ekonomichnoho zrostantannya [Investment attractiveness of regions and innovation policy in the context of sustainable economic growth]. *Derzhavne budivnytstvo – State building*, 2. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_26 [in Ukrainian].

Zahorsky V. S. Decentralization as an institutional mechanism for maintenance of investment processes.

The paper emphasizes that in current conditions of economic system functioning in Ukraine, it is impossible to achieve economic growth without an effective investment policy. An efficient national investment policy enables developing countries to avoid economic and technological dependency and to ensure solutions of key objectives of the sustainable development of the regions and the country as a whole, the growth of their economic capacity and raising standards of living for the population. Modern transformational processes and global trends in economic development are putting new demands for forming the policy of regulation by the investment process in Ukraine. The paper determines that one of the peculiarities of the modern national investment policy of Ukraine is that it is formed and implemented in the conditions of reforming of the public administration system. Decentralization of power and change of administrative and territorial structure in Ukraine by uniting communities and reforming local self-government in terms of redistribution of powers, competences and financial provision are some of the main directions of the public administration modernization. Decentralization provides new opportunities for harnessing investment potential of territories, promotes investment activity to increase the industrial-economic and socio-cultural capacity of territorial communities and accelerates the rates of renewable processes of tangible and intangible production. It is the prerequisite of public administration system modernization by the social development of regions. A clear understanding of the essence, models and principles of decentralization is the important factor for its successful implementation. Ensuring the development of investment activity in the region in conditions of decentralization is the effective mean for regional development, which provides not only the development of the economy as a whole, but also the development of cultural, medical, educational, and social spheres.

Key words: investments, politics, development, region, management, local self-government.

Zahorskyi Volodymyr Stepanovich – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, директор Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (e-mail: zahorskyi@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3260-3271>).

Zahorskyi Volodymyr Stepanovich – Dr. Sci. (Econ.), Prof., Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Director of the Lviv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration.

Надійшло 17.08.2019 р.